93

TURGUT UYAR DIVAN

turgut uyar

divan

bilgi yayınevi

BİLGİ YAYINLARI 93
ŞİİR DİZİSİ 9

Birinci Basım
Nisan 1970

BİLGİ YAYINEVİ
Sakarya Caddesi 8
Yenişehir, Ankara
Tell 17 74 03 - 12 50 67

TURGUT UYAR

DİVAN

BİLGİ YAYINEVİ

BİLGİ BASIMEVİ - ANKARA, 1970

İÇİNDEKİLER

münacat 7
naat 9
çağrılmış'a . 10
sulfata'ya 11
yokuş yol'a 13
şurdan burdan hazırlanmaya. 14
iyimser bir sonuç'a 16
biten bir yaz'a 17
büyüyüp giden hüzün'e 18
karışık saatler'e. 19
içeri giren'e 20
tükenen'e 22
sonsuz biçim'e 24
su yorumcularına I 25
su yorumcuları'na II 26
altı parmaklı çocuk'a 27
dikilitaşlar'a 29
bağırma'ya. 30
cahil Beşir'e 31
düzenbozan'a . 33
ürkek ırmaklar'a 35
baharı bekleyen'e 37
ıslak çeltikler'e 39
bir oda güneşi'ne 40
kırlara gitme'ye 41
beklemiş bir paket cıgaranın son umudu'na 42
terleyen'e 45
susuzluk'a 47

delta'da 48
ne değişir 50
rubai. 51
rubai. 52
rubai. 53
rubai. 54
rubai. 55
baharat yolu 56
SÂDÂBÂD'a kaside 63
meclis-i mebusan'a 66
salihat-ı nisvandan Saffet hanımefendi'ye 67
anneler kaçar gibidir 70
bozkır tayfasıdır. 72
kıyıdaki elma'ya bir ses 73
kışındır 75
gecenindir 77
Tomris Uyar için bir şiir kurma çalışması 79
çokluk senindir 81
gemi, gemi. 83
bomboş bir sayfaya, fahriye 86

münacat

birden hatırladık seninle buluşamadığımız günleri
gel ey büyük bakış yüce suskunluk gel artık beri

kentleri ve kasabaları ve köyleri çevirdik senin adına
kapıları tutmaktan artık herkesin nasır oldu elleri

olsun daha da tutarız sen varsan düşüncemizde ama gel
tutarız karaları ve denizleri ve yaşayan yürekleri

kendin karşı koydun yaptığın saraylara zindanlara tellere
yine kendin kullan artık kendi yaptığın tüfekleri

bozgun bir şubat sensin, ekmek ve kan senden, ekim sensin
nerende taşır büyütürsün nerende sonsuz gelecekleri

hatırla, kendini hatırlat, o büyük haklılığı denize giden
hatırla, karada ve denizde onardığın her yeri

hatırla, karada büyük taşları üstüste kodun, hatırla
yürüttün canalıcı denizlerde cesur gemileri

«... senin hüznün bir yazgıdır, bir eski zamandır
büyüksün artık büyük dirimine beni inandır

bir değişmezlik sanırsın çoktan beri her şeyi oysa
bir vakitler güneyde öyle kötü kullanılmış ki...»

gecikmiş bilgeliğin yaşamış bir eski ağacı hatırlatır
ki sen emzirirsin duyguyu, sen beslersin kalemleri

sen yarattın, sendeyiz, suyumuz, toprağımız kanımız senden
ey yüce bekleyiş, sanki bu kalın eller kimin elleri

artık bize soluk ver, bizi besle, kendini hatırla
ey biraz yavaş, biraz kutsal, beklerken az sevinçli

seni bağışlamam çünkü ben büyük bir dirim taşırım
çünkü ben ey derim ve severim ey demeyi bilenleri

biz bir aşk nedir biliriz seninle, biz biliriz
ey kim varsa orda o tek olanın adına çekin kürekleri

naat

ipekler tel tel biraraya geldiler dokunmak üzere
lâle nerdeyse menekşeye, gül suya dokunmak üzere

kılıç kesti kan koktu bir atlı dörtnala uzaktan
günbatımının büyük eşitsizliğinden yakınmak üzere

bütün dertler söylendi çareleri bir bir yazıldı
son büyük toplantıda bir bir okunmak üzere

kimseye başvurulmadı herkes birbaşına kaldı, evet
sonradan hep birlikte kurtulunmak üzere

oysa bir çiçek vardı bahçelerde kendini dererdi
sevinçle. Kendini tek haklıya bir gün sunmak üzere

çağrılmış'a

gökyokuş solan penceresi çağrılmış
ölmüş ölünce ölü annesi çağrılmış

öyle ki bir kırgın çocuk gibi Konyalı
bayramlara hep bayramertesi çağrılmış

Konyalı bir çocuk gibi, Konyalı bir
ergen gibi, Konyalı bir adam

Konyalı bir kocamış gibi kırda
kendisi konmuş kırda gölgesi çağrılmış

gölgesi donuk sönük denize uzak
sanki babası bırakılmış eniştesi çağrılmış

ey solak hendese büyük yılkı
hazırlan çünkü artık kendisi çağrılmış

sulfata'ya

acım sessiz bir güneş batmasıdır ölsün
eksik ve kötü bir güneş batmasıdır ölsün

her yerlerim bir yaşlık gibidir denizden
bulantım yanlışlıktan bir deniz tutmasıdır ölsün

sulfata karnımı avuçla güneşimi ver sulfata
ham zerdaliler ve kavunlar ve bataklar ölsün

ay çıkar dağlara vurur ey Mustafa
bu gece Mustafa'nın sanki son yatmasıdır ölsün

sulfata acımı dindir acını kat bana
eksik ve kötü gemilerin gitmesidir ölsün

ben ki çarşılara giderim armut kokarım
kavuniçi duygular ve yataklar ölsün

toysun adın deliye çıkar birgün bilsene
saat beşleri düşün yalnız öbürleri ölsün

sulfata hatırla acımı sen bir haziransın
sulfata öbürleri bir bayram haftasıdır ölsün

ben dağlara çıkarım dağlarda bağırırım
bütün çalgılar bir şeyin uzatmasıdır ölsün

yokuş yol'a

güllerin bedeninden dikenlerini teker teker koparırsan
dikenleri kopardığın yerler teker teker kanar

dikenleri kopardığın yerleri bir bahar filân sanırsan
Kürdistan'da ve Muş-Tatvan yolunda bir yer kanar

Muş-Tatvan yolunda güllere ve devlete inanırsan
eşkıyalar kanar kötü donatımlı askerler kanar

sen bir yaz güzelisin, yaprakların ekşi, suda yıkanırsan
portakal incinir, tütün utanır, incirler kanar

bir yolda elele gideriz, o yolda bir gün usanırsan
padişahlar ve Muşlar kanar, darülbedayiler kanar

Muş-Tatvan yolunda bir gün senin akşamın ne ki
orada her zaman otlar otlar ergenlikler kanar

elele gittiğimiz bir yolda sen gitgide büyürsen
benim içimde çok beklemiş, çok eski bir yer kanar

şurdan burdan hazırlanmaya

sanırım hazırlandık artık yeter
örneğin her şeylere bir kırmızı gül yeter

alanlar daraltılsa ve duvarlar da
örneğin her şeylere bir kırmızı gül yeter

benim sonsuz tirenim at başlı kedi
ağlayanlar ağlamadı gülenler gülmedi

çözdüm bir uzak bakışı güllere bakan
güller soldu o bakış kaldı ötelere akan

dövüldük nasırlandık artık yeter
örneğin her şeylere bir karanlık yeter

seni taşırım artık bir gül gibi beyazsın
oh becerikli parmakların en doğru şeyleri yazsın

bulurum bilirim en solgun anını bir gülün
suların yaptığı beyaz kanını bir gülün

su bitti gül susadı her şey bitti
bir kurt ihtiyarladı ve soğuk bölgelere gitti

sonsuz haziranı bir ormanın durma bana gel
örneğin her şeylere bir kırmızı gül yeter

ey büyük aşk sultanı kara zeytin dönemi
yine mi hazırlanmak yine mi hazırlanmak yine mi

sanırım hazırlandık artık bu kadar yeter
şuralardan buralardan hazırlananların hepsi geldiler

iyimser bir sonuç'a

ben bir gün giderim ki neyim kalır
eksik bıraktığım her şeyim kalır

yaz günü kim ister ki öldüğünü
eksik bıraktığım her şeyim kalır

yaşamam bir beyazlık gibi sanki
eksik bıraktığım her şeyim kalır

genişlerim dağılırım beyazım
ben bir gün giderim ki neyim kalır

ben bir gün giderim ki ey diri at
elbette benim de bir şeyim kalır

biten bir yaz'a

benim kararlılığım bir sonuca idi
sular içirdim olmadı beri anamı isterim

herkes bir kıyısından tuttu çekti büyüttü kenti
köprülerden geçirdim olmadı ben anamı isterim

bir karışçık sularda büyüttüm her şeyi
uğrulardan kaçırdım olmadı ben anamı isterim

kimseler tutmadı elimden koskoca bir yaz bitti
yaylalara göçürdüm olmadı ben anamı isterim

kalbim koskoca bir yaz bitti kalbim
aklımdan neler geçirdim olmadı ben anamı isterim

büyüyüp giden hüzün'e

bir güzel aşk yılının ortasında
bir kestane ekerim büyür gider

ortaçağdan bir deniz hartasında
bir iki harf bulurum büyür gider

biliyorum ikimiz arasında
bir deste gül mü ne var büyür gider

sen bir aklık gibisin sırasında
boynun ve dediklerin büyür gider

ölür gider çinisi bir soylunun
bize bir mavi kalır büyür gider

ve içilir bir devin sofrasında
arayerde bir hüzün büyür gider

karışık saatler'e

soyluluğumu anımsıyorum. Bir gece farkettim
sinemada mıydı bir şehirde mi bilmiyorum

önce her şeyi ben hazırlıyorum sonra geliyorlar
saat ikide mi, içkide mi, on birde mi bilmiyorum

karışıklık! Keçileri seviyorum tuz gibi
susuzlukta mı, şöyle akşamlarda mı bilmiyorum

her şey bozuktur bir öğle yürüyüşünde
günlerin akıttığı ırmaklardan mı bilmiyorum

ben tutunurum saatsiz bir yelkovana
saat ikide mi, kırılmada mı, on birde mi bilmiyorum

adın bir güzelliğe yakışır elbet yakışır
bir intiharda mı, bir şiirde mi bilmiyorum

içeri giren'e

kapılarda bıraktılar her şeyleri her şeyleri
ey üzünç yalnız bir seni mi aldılar içeri

saatler bir açık deniz gibi kimseden yana değil
her zaman süslü püslü her zaman oldukça geri

beni bir su başına götürün bir su başına
öyle yapın ki sileyim orada hendekleri

beni şarkılarla türkülerle aşkla donatın
pırıl pırıl yara almaz olsun bedenimin her yeri

eski kaleler eski bölümler ve eski çarşılar
bir coşkunluk diye bir odak diye bulsunlar beni

ey aklımın tarihi ey su geçirmez gücüm
unutmadın unutmadın silâh tutan elleri

seni bu mazgalın nöbetine koyuyorum
sen bir akşamsefası olarak gözetle saatleri

bana hüzün ver beni kucakla beni hep tazele
ey üzünç artık nasılsa bir seni almışlar içeri

tükenen'e

kurşun eritip fesleğen dökmeye eski uzak bir yaz akşamı
bir yaşlı baba çıkar gelir bir uykudaki akış tükenir

camiler ve motorlar birbirine karışır bir mayıs ortası
lâhanalar ve arnavutlar ve sudaki sevinçli akış tükenir

çok görmeye başlar kendi coşkunluğunu bir doru beygir
artık herkesin birbirine kullandığı yumuşak bakış tükenir

bir adam haklı söyler bir adam kayıplara karışır sabahları
bir duruma hazırlanan incirsiz anlamsız bir yokuş tükenir

sağlam dur ayakların ne güzel ey kimsesiz dönen askerden
işlemler tükenir hazır ol tükenir rahat ve alkış tükenir

alış iskemlelere otobüs duraklarına su sırasına tarlalarda
tarlalarda otobüs duraklarında koca dünyada itiş kakış tükenir

ben yavru bir ayıydım, halılarda yürürdüm, öğrendim ölmemeyi
öğrendim ki limanlarda savaşlarda gemilerde değiş tokuş tükenir

ey bana kendimi vermeyen dünya ey sağlam dokunulmazlığım
bilirsin bilirim çamurlu sıcaksız haince bir kış tükenir

sonsuz biçim'e

sarsıldım son uykusunu uyuyunca arabistanın
her eylem bir hamut gibi yerli yerinde kalınca

sarsıldım son uykusunu uyuyunca bir hastanın
eklemlerin yerini eklemsizlikler alınca

ey güzel mavi güneş, sen çekici misin bir ustanın
çekimserlik artınca kahramanlık azalınca

durdum sarı güller gibi ilkyazına bir hastanın
biraz askerce, biraz aşk gibi, biraz kalınca

ey soyumdan ve aşkımdan yana olan kalbim
her şeyden umut kesilir her şey kırık sen ufalınca

oysa son provasını yapıyoruz bir büyük destanın
sonsuz bir biçim olacak o herkes katılınca

su yorumcuları'na

I

ben ne güzel işerim güneşe karşı
arkamda medrese duvarı önümde çarşı

bir sürekli kaşınmadır yaşadığım
törelere ve alışkanlığa karşı

geldim gittim geldim bir şey bulmadım
üzüldüğüme ve yorulduğuma karşı

ah aklıma her şey gelir, her şey gelir
doğan güne karşı batan güne karşı

sözde kirlettiğimiz bütün her şey duruyor
bak ne diyorum sana, ele güne karşı

biz duralım biz sürekliyiz duralım
durukluğa, tüberküloza ve uranyuma karşı

durduk, ateş besledik, kuşları sürekledik
arkamız medrese duvarı önümüz çarşı

güneşe güneşe karşı

su yorumcuları'na

II

biz bir parça acemi bir su yorumcusuyuz
öteden beriden dayanıklılık taşırız durmadan

ellerimiz bir türkü gibi öyle, kendiliğinden
uzun bir gündüzü farkedenlerin en sonuncusuyuz

ay batar, çünkü rüzgâr bir menekşeye dönüşür, biliriz bunu
çünkü mavi gözlü ve deli sekiz kardeşin onuncusuyuz

ah büyük tarla, ah büyük deniz, ah büyük çalgı, bil!
senin en son alacağın biçimin sabırlı yontucusuyuz

sezgilerimiz ve ellerimiz sonsuz bir alışkanlık gibi. İlerde
aşkın ve tüberkülozun ve uranyumun bulucusuyuz

karalarımız ve aklarımız bir duvarı yıkmaktır, anlatılır
biz, çılgın bir yürüyüşün en tetik yolcusuyuz

eririz tükeniriz, toplanır yaratırız. Bu bize aşktır
biz belki de en uzun yaşamalı bir su'yuz

altı parmaklı çocuk'a

benim odur inandığım yalnız denizse deniz
denizin yanı kışla
güzellik altı parmaklı çocuk kalkar gideriz
denizin yanı kışla

senle ben eskiyen bir paspas gibi biteriz
yağmurla yaşla
altıncı parmağımızı bir gün keseriz
yağmurla yaşla

artık biliyoruz bir gün doğduğumuzu biz de
altıyla beşle
neden bunca doğum sancısını böyle çekeriz
altıyla beşle

altıparmaklı çocuk doğumun tamdır tay gibi
ağlamayla ateşle
neden bütün güzel ölümleri biz gömeriz
ağlamayla ateşle

kar yağar ölüm gelir gider eksikler devralınır
kavgayla dost güneşle
dağlar kayalar kalır su kalır biz kalırız
kavgayla dost güneşle

kar yağar ormanlara kar yağar kışlalara
ormanlara kışlalara kar yağar
kışlanın yanı deniz
kışlanın yanı deniz

dikilitaşlar'a

balkonlar bir suya açılır sözgelişi bu iyidir
bir ağustos terlemesine karşı sözgelişi su iyidir

yankılanır bütün yanılgıları geçmişlerin
buna karşı sözgelişi öğle uykusu iyidir

kentlerin yani düzenin geliştirilir bir sevdası
oysa biliriz ne şu iyidir ne bu iyidir

karşılarım bir yanlış akşamı bir otobüs durağında
bir kadının paltosu bir adamın arzusu iyidir

neyi değiştirir arzuların yerli yerinde olması
kalkmak iyidir taşmak iyidir, akarsu iyidir

ey direnmek, korkmamak, göllere göllere git
oralarda anlarsın kemerler ve akarsu iyidir

bağırma'ya

suyun çekirdeği nedir elbet yine bir sudur
insanın gözü ve gözyaşı engine bir sudur

bağırdık neler beslenmedi ki sesimizden
ki bizim böyle bağırmamız yangına bir sudur

gül aldı geldi hazdan yelpazesini tavşan ürktü
bağırdık ama bağırmamız tavşan yüreğine bir sudur

bağırdık sokak ve kır kesimleri kulak verdiler
bağırmamız çünkü bir herifin tüfeğine bir sudur

bunca yıl karşılaştık ama yetmedi demek bize
çünkü sandık ki herkes kendi kendine bir sudur

eşikleri öğrendik sonra aştık koskoca yapıları
bağırmamız bir karşı koymanın çeliğine bir sudur

hoşgeldin başlangıçsız dönem yakıştın kendine
şu bizim bağırmamız senin dengi dengine bir sudur

cahil Beşir'e

benim bildiğim her şeyin adı bir yeşil
ay gelir yaz gecesi ortalarda dolaşır

ay gelir ortalarda dolaşır
ay gelir ortalarda

sevdiğim kara gözlü sevdiğimin adı Beşir
yazın kirli gömlek giyer kışın ortalarda üşür

kış gelir ortalarda
yaz gelir ortalarda

sevgilim kara gözlü bir gömleği var yeşil
yaz kış onu giyer yalnız onu değişir

kış ortalarda
ay ortalarda

kuzu Beşir, parmak Beşir, hemşeri Beşir
ağlama Beşir, dur Beşir, ağlama alnın kırışır

alnın bir şey değil Beşir
gönlün buruşur

yazın kışın, pazarlarda cumalarda aklım karışır
artık bildim Beşir bize ağlamamak yaraşır

bana ağlamamak yaraşır
bize ağlamamak

Kütahya'dan çini aldım her yanı yeşil
Beşir Beşir, bir gün olur her şey değişir

ay gelir ortalarda
her şey değişir

düzenbozan'a

güneş biterse elbet ertesi kalır
ya perşembe kalır ya pazar kalır

incelir bir zincirin bir halkası
bir tutam su kalır azar azar kalır

bir mavi yaz gömleği azar azar incelir
bir adam mavi yaz gömleksiz gezer kalır

birden bir ormana çıkılır sanki gökyüzü
bir terliye, bir ağustos sızar kalır

ve okuyan ve güldüren ve savaşan
ey okuyan ey güldüren ey savaşan

çözülür sağlam sanılan simyası bir duruşun
sesini yitirmeyen bir güçlü hızar kalır

bir akşam bir bulgu gibi sunulur bize
oysa bir yanlışlık birini ezer kalır

oysa kimi su kemerlerine kimi bir iç denize
on bin dirim taşıyan bir kanal

ve eski tulumlar ve kötü şaraplar vurunca size
bir adam otelleri ve yanlışlığı sezer kalır

ey eşim ey sevişim ey bende yaşayan
ey bütün kitaplar ki bizi yazar kalır

eskitir bayramları ve törenleri
bir adam gelir bir düzeni bozar kalır

ürkek ırmaklar'a

suya gittim, sulara gittim, aklım satırbaşında
sen kaç yaşındasın söyle bana, ay kaç yaşında

ay kaç yaşında
satırbaşında

mısırı sapından ayırdım sandal çektim denize
söyle sen kaç yaşındayken gelmiştin bize

sen kaç yaşında bize
indin denize

büyük şehirde dururum farkeder şaşkın olurum
aklım başıma gelir bir kıyıya inince

kıyının sonsuzluğunu görünce
farkeder şaşkın olurum

sular toprağa dökülür otlar donanır serpilir
ırmaklar çamurlu ırmaklar iner dağlardan gelir

iner dağlardan
dağlardan gelir

kimbilir denizini karasını dağları sevmeyince
hep bir mavi bencillik hep bir göz bir kıyıyı görünce

ay oğlan, ay adamım!
sevip de ölmeyince

benim adım tavus kuşu ne yazı bilirim ne kışı
sağ pazımda kolera, solumda çiçek aşısı

ay kadın, ay kadınım!
ne yazı bilirim ne kışı

şaştığı budur belki bir altın kafesçinin
gel seninle ayışığında bir güzel işeyelim

bir güzel ayışığında
bir güzel kafesçinin

baharı bekleyen'e

ben kışın güzelliğini söylerim ne gelirse dilime
çünkü kış bir hazırlıktır soluğuma kıpkırmızı gülüme

nice kırmızı ayaklar gelip geçti o gün katar katar
kış günleri sözgelişi ben bir çöp bile almadım elime

altı kız bir ayışığı def çalıp şarkılar söylediler
beri yanda ormanlar yanardı, ciğerpareler lime lime

artık su uyur aşk uyanır mendilim kana boyanır
bilirim bu baharda da herkes hasetlenir halime

ve ellerim batık bir suda akar gözlerim her şeye bakar
bahar bir gelsin yeter artık eksikse de bırak elleme

su uyur düşman uyumaz suların dibi güllerde
«imrenir dururdum eski gecelerime»

altı kız bir oğlan def çalıp şarkılar söylediler
baktım birinin kara bir gecesi düşüvermiş mendilime

şimdi elimde baston silâh, başımda şapka öyle
ağzımda kurşun hızında seçtiğim her kelime

şu. hiç kimse durmazsa her şey yürür, bu aşk demektir
her şey kullanılmazsa dirim bir ihanettir ölüme

sakiniz elimiz filan temiz baharı filan bekleriz
fincanı taştan oyarlar içine bâde mi koyarlar

biz silâh kuşanırız bize bir şey söyleme

ıslak çeltikler'e

benim bir sevincim var yüzün artık akşam
bir çocuğun gülüşünü görüyorsun nereye baksam

kıyımız uzak ve kuytuda ellerimiz sanki yok
ellerimiz yok ama senin ellerini bir tutsam

bazı çocuklar doğar bilirim bazı çocuklar doğmaz
doğmayan çocuklar için bilmem ne yapsam

ey çavlan. bitmeyen temmuz güneşi. ey aslan
silkin. sakla harmanını. çocuğunu sakla

ey aslan. suya kaptır kendini ellerin sanki yok
bir güzel günde mızıkalarla bir alanda dursam

sen yoksun gazeteler yok geçmişin razı değil
bilmem ki doğmayan çocukları ben mi doğsam

bir oda güneşi'ne

adına hatırlama dediğimiz o metal
parıltılıdır. avcılık gibi bir şeylere karışır

suyun erimesidir, öteki bir yalnızlığın sularına
sularına hüzünlerine ve doğumlarına karışır

satın alabildiğim hiç bir şey yok ne haber
kendimden başka sütümden başka kim karışır

ve karışır gelir eksik yüzüşü bir balığın
ekime güneşe odaya ve güneşle odaya karışır

bir kırmızıyı bir akşama bozarım rahatlarım
çünkü o zaman kırmızılar ve akşamlar birbirine karışır

ey büyük mavi. ey gök müsün nesin
ey açıklık seninle kim yarışır

kırlara gitme'ye

işte ben buna aşk derim herkes durur
sonsuzluğun and'ı durur son ses durur

atarım savaş artığı madalyaları giderim
çünkü sivil bir askerdi rahmetli pederim

işte ben buna aşk derim sakallarım vardır
dünya bir orman kadardır bir su kadardır

ki aşılır korkunç köprüsüzlüğü bir çavlanın
temmuzun gülünçlüğü ve hüznü haziranın

ey kim bakar kısa boyuma kim bakar pirinçlere
rıhtımlarda insanlarla aşk yapan vinçlere

yatarım akasyaların altında bütün bir gün
ey ne olur alın beni alın buralardan götürün

beklemiş bir paket cıgaranın son umudu'na

işte suyumuzu kestiler ama masamda yine bir çiçek
bir çiçeğin akşamı elbet bir çiçeğe benzeyecek

nasıl güzel nasıl diri bir çiçek
dipdiri adamlardan biri bir çiçek

evet ben son ve kesin umuduyum bir paket cıgaranın
bir köhne camekânda sararmış alıp içmemi bekleyecek

sonsuz bir camekânda
başlangıçsız bir çiçek

alırım seni tüttürürüm bir gün güzel tütün
söyle kim var bunu benden daha iyi bilecek

ey kalın duman gün senindir
kim var senden daha doğru tütecek

ben gelirim seni alırım büyük alanlara gideriz
seninle ben o kavruk biçim bir de o diri çiçek

ne sandın bütün alanlar bizimdir
biziz ne varsa kalan, biziz ne varsa gerçek

işte suyumuzu kestiler bu bir eylüldür ey teşrinievvel
geleceksin intihar özlemleri de kıraçlar da gelecek

nerden baksan bir bütün hüznümüz
nerden baksan sonunda o diri çiçek

ki hüznü bir mavilik duygusuna bozar gideriz biz
çünkü biliriz yılkılarımız serin yaylalarda üreyecek

yağmurlar yağar o serin yaylalara
çünkü serin yaylalarda otlar büyüyecek

bir çiçek bahçesinin elinden tutarız biz, biz olmasak kim ne
kim pundunu bulup paralara kötü pazarlıklara böyle sövecek

ey eski camekân ey diri çiçek
biz olmasak şunlara bunlara kim sövecek

ben seni alırım sakin evime koyarım sakin sonra gideriz
gözlerim mavi, senin dumanın mavi yüreğimiz bir okka çiçek

suyun da denizin de mavi ve avuçların
biliyorsun bir gün gökyüzü değişecek

işte sürahiyi kırdılar suyumuz kesik hadi bakalım
ey camekân seninle biziz ancak bunları yenileyecek

hadi bakalım ey durgun çiçek
hangi ıslak mendil bunları söyleyecek

tatil bitti. güzel hasır şapkamı bir bıçakla değiştim
suyumuzu kestiler işte ama masamda o diri çiçek

tatil bitti şapkamı değiştim bir bıçakla
o bıçak bir güzel cıgara gibi işleyecek

terleyen'e

senin baktığın tez olsun, sen aşkını belirleyen
kış ortasında her şeyden yanar gibi terleyen

andın gizli kapaklı kaç yüzyıldır sürüyor
gizlisin güçlüsün, kar altında bahar gibi terleyen

aşkın derin sularda batmış bir geminin anısıdır
uzak doğudan, kanlı sudan, çölden döner gibi terleyen

hüseyinin hasanın ateşini bir humma gibi duyup
bir çöl susuzluğunu ve aşkı anar gibi terleyen

sarardın kaç yazlar geçti bütün olanların üstünden, sen
dorukta terleyen deniz dibinde bir fener gibi terleyen

terledin, aşkın sularla su gibi aktı ama tükenmedi
ey ölümsüz utku, ey yaban atlara biner gibi terleyen

kim bakar çeltiklere kim bakar küçük çocuklara, sen.
olmasan. her damarından teker teker kanar gibi terleyen

yeni insan sensin, eski kanların her şeye alışık çünkü
kırk bir basamaklı bir merdivenden iner gibi terleyen

susuzluk'a

sen beni hazırlama sakın sen de bana gel
ölmüş ölü olmuş hüseyne hasana gel

elleri koku dağıtırdı nasıl bir koku
suya gel kana gel bir yeni hasana gel

o öldü çünkü bir gülü tutmuştu bilmeden
sen istersen her gün gel her sene gel

gel beyazlıkları elle türlü kokuları biç
günler karardığında davran hep sana gel

ne yap yap hazırla kendini anladın mı
ne yap yap meselâ ısıtıp döküdüğün sularla bile bana gel

hatırlanmış bir gül ben de hatırlarım kolaydır
ölmüş mü ölmemiş mi hüseyne hasana gel

hüseyin de öldü ölür hasan da öldü ölür
ölen ve dirilen o bitmez insana gel

delta'da

ne kadar su içinde yattım ne kadar kulak verdim
ne kadar umdum umutlandım, o büyük o güzel şehir geliyor

seni sevdim çünkü saatin bir zamanı haber veriyor
saatin artık sol kolunda her şeyi bir bir veriyor

ne bakışlar ne uzaklar ne onun en güzel aksi
ne uzaklar ne akisler her şeyi hiçbir veriyor

ne ki akşam ne ki yıllar işte güneşler doğuyor amma
ittiğim her kötü aşkı bir yeni cihangir veriyor

bu aşkın ölümdür kafiyesi, dağlara filân denk gelir
tükenmez çünkü doğruluğunu ne zamandır veriyor

ben hep acemiyimdir aşk kafiyesinde sanki acemi
o aşk ki ormanlarda tükenmez kafiyesini teker teker veriyor

şimdi bir uzak geçmişi anışım sahici bir çiçektir
çiçek dipdiri ergenliğini bak hanidir veriyor

ne demişlerse yalan, ne demişlerse en uzun bekleyişe
yaşayıp derlediği yazıp ezberlediği her şeyi satır satır veriyor

ilk defa böyle güzel böyle tenha bir kamış
bir donanmış yaz gününe azıcık yer veriyor

ağzında bir su tadı, yitik bir anne gibi
sanki ellerini ve aşkını pazar pazar veriyor

kanı aktır, ölü yüzü pırıl pırıl ayışığında
kuşcuk canını kaç gecedir azar azar veriyor

gel ey çakmaktaşı, ateşle çok beklemiş kavımı
hazır olmalıyım, dağlardan doruklardan o büyük nehir geliyor

ne değişir

ben kan diye başlamak isterim oysa gülün derdi başka
lâle bahardan yanadır çiğdem güneşten konu değişir

hepsine pekâlâ amma bilirim gülün derdi uydurma
kıpkırmızı en çok yakışırken kendine onu değişir

lâle mayıs ayıdır mora turuncuya filan boyanır
pek güvenmem yabancıdır bakarsın yönü değişir

çiğdem cefaya katlanır alışmıştır kendi yeşiline
haklıdır bakımsızdır yağmurun durmadan günü değişir

hoş olsun bütün verdikleri aldıkları şu çiçeklerin
gül susar çiğdem uyanır tüfek başlar konu değişir

hep böyle süreceği sanılır bu gül hikâyesinin
hep böyle sürer gerçi amma bir gün sonu değişir

oturdum şöyle böyle, saatim sol yanımda
biliyorum şimdi bazı atlılar kanıyor uzakta
beşotuz altıonbeş karanlık şöyle böyle
şöyle böyleden fazla bir şeyler akıyor kanımda

rubai

sonunu bulmuşken duvarları boyadık
o zaman biraz serpinti idi yağmurun adı
kimdi nerde idi o büyük anahtarcı
gemiler geldi geçti bir türlü bulamadık

yük gemileri geçti, biz uzaktan dolduk boşaldık
önce yıldık yükten ve şilepten korkuyla ufaldık
ama bizdik bizdik denize maviyi gemiye yükü veren
hızlandı sonumuz hızlandı iyice, yani çoğaldık

hazırladım hazıra durdum giydirdim gölgemi
kuş çığlığı senin bölgen sorma benim bölgemi
aşklar telef olup gider sokak köpeği gibi
gitsin. Harcansın bazı şeyler. Sen dur e mi

haydi ben geldim oturup konuşalım ey gök
bütün altın tarlası bütün komşularımla
tarla tapan ırgat esnaf bütün komşularımla
in dolaş bir yerlerde buluşalım ey gök

baharat yolu

—Ben eskiden bilirdim tiryaki bir aktar vardı
uzun birtakım saplar ve hazin kokular satardı

bir aşktı günden geceye hazırlayıp durduğu
sağlam aşkları ahşap bir duman olarak savurduğu

elleri üç-beş yüz insanın nemli karanlık gecesinde
oysa o nemlerle ne renkler parıldardı bir yol keçesinde

Haritasız bir coğrafya henüz, kansız bir aracılık
çünkü Akdeniz acemilere ve büyük odalara açık

Kervanlar gümüş bir ağıt gibi İllirya'dan Anadolu'dan
atlar, tüccarlar ve kılıçlar hiç köprüsüz geçerlerdi sudan

Ey canım büyük suların ve geniş yolculukların adı
dantelli kadınların ve adamların ağzında bir iklimin tadı

—Ve aktarın düşlerinin birleşmesi büyük başkentlerle
sivri burunlu ve para kesesi kullanan bazı kişilerle...

Dantel ve aranış, zencefil ve tarçın ve misk ü amber
bir kaleyi almaya, bir bayrağı kaldırıp indirmeye yeter

Herkesin önce bir cinselliğe yatkın cömertliği
havalandırırdı odaları, söylevleri, kervansarayları ve her yeri

Anadolu bir geçiş, Pers bir yenilgi, Hint bir varıştı
ey canım ay başka, otlar adam boyu, ağaçlar bir karıştı

Herkesin ağzında Avrupa'da bir yabancı acılık
ve Akdeniz bütün tüccarlara ve el değmemişlere açık

Kervanlar sevinçli bir tunç olarak Anadolu'dan
develeri ve uzun saçlarıyle köprüsüz geçerlerdi sudan

Önce Bizans, sonra İznik, sonra ovalar belki
hepsinin bir pusula ve bir varıştı aklındaki

Aldılar geldiler giysileri ve at kişnemeleriyle
keselerinde altın ve bol ceplerinde kişnişleriyle

—Aktarın büyük babası da kendi gibi aktardı
ahşap bir dükkânda bir yol bulmayı satardı...

Adalardan adalara, aktarlardan aktarlara ve bir rüzgâra
karıştılar müslüman mezopotamya ve hıristiyan roma

Anadolu bir geçitti amansız bir sultan buyruğuna
birisi kırk birinci düğümü atarken bir kısrağın kuyruğuna

Bir dağın arkası güç aşılırdı, aşklar da aşılırdı
tarçınla, büyük güneşlerle mavi pilâvlar pişirilirdi

Bir ülkede bir kraliçe bir mektubu okurdu
mektupta frengili aşklar ve yeminler olurdu

Güzel kelimeler, solgun yüzler ve fetihler çağı
hepsinin gönderlerinde bol geçmişli bayrağı

Bir şövalye çelik zırhında gerinirdi hızla
kuzeyde aşk da geçerdi mevsim de hızla

Kraliçe büyük hışırtıları ve yanında şairleri
dokuz bölümlü şatolarında bir ileri bir geri

Baharat yolu bir gün elbet daha da kısalacaktı
o sıcak ülkeler ve baharları onların olacaktı

Suyu alınmış yemişler, güneşte kurutulmuş nesneler
koyu yeşiller, asya kırmızıları, gecelerle tükenmeyen kösnüler

—Ve aktarın düşlerinin birleşmesi büyük başkentlerle
sivri burunlu ve para kesesi kullanan bazı kişilerle...

Büyük macerası insanoğlunun büyük kalma tutkusu
ey canım ey yengeç dönencesinin büyük utkusu

Büyük avcılarla kaplan dişi ve pazar toplayan
kadınlarını ve çocuklarını azar azar toplayan

Neyin varsa gitti gidecek kadir bilmez metropollere
şimdi ananasa, bibere, daha sonra petrollere

Hazırla artık büyük ve geniş o mavi elbiseni
her şeyin öyle eski öyle köklü öyle koruyor seni

Senin hüznün bir yazgıdır bir eski zamandır
büyüksün artık büyük dirimine beni inandır

Ellerin hep insancıl ve beceriksiz nereye koysan
kıpır kıpır her şeyini biriktirir parmakların bir duysan

Mavi yeşil bir hançersin hiç kınında durmaz
bir çocuğun yeşil mavi gözü, bakar yorulmaz

Bir değişmezlik sanırsın çoktan beri her şeyi oysa
bir vakitler güneyde öyle kötü kullanılmış ki

Ovaya yayılır, dağda toplanır, sevdanı çiçeklersin
Şattülarap'ta bir gece ay tutulmasını beklersin

Ve kervanlar ordu olarak dörtnala orta doğu'dan
azgın bir yenilgi gibi köprülerle geçerdi sudan

Bakırçayı kendini bildi bileli Marmara'ya akardı
kuzey güney iki kıyısında insanlar yatardı

Bir okşamaydı koca gözlü Akdeniz'in rüzgârı
zeytinleri karartırdı bir Celâlînin hassas topukları

Ve İstanbul'da Haliç'in kıyısında, tahmis çarşısında
bir sinagog, bir kilise, bir cami karşısında

—Bir aktar vardı bir topaç gibi Sakız şimşirinden
kaytanı İngiliz, dönüşü Hindistan güneşinden

Büyük avcılar gibi kaplan dişi ve pazar toplayan
bir ülkenin sıcağını azar azar toplayan

İncelik ve zencefil ve firengi, petrol ve bakır
önce Akdeniz yöresini ve sonra her yeri sardı

Sonunda yeniden geldiler, ekmek ve şirkettiler
çok uzak gittiler, Baharat Yolu'nun başına gittiler

Papazlar, krallar ve Avrupa'nın bütün kopukları
gökleri sevmenin ve gülleri sevmenin ülkesine vardı

Artık bir okşama değildi koca gözlü Akdeniz'in rüzgârı
bütün rüzgârlar Konya'dan aşağı Kilikya'dan yukarı

Rüzgâr hep o rüzgâr, Hint denizinde kaldırır suları
sevindirir kuytu limanlarda kadınsız korsanları

Baharat Yolu korsanlarla uzadı, kanallarla kısaldı
sonunda ne kaldı, bahar görmemiş ölülerden başka, ne kaldı

Suları gemilerle geçtiler birçokları boğuldu
kalanlar kurtuldu, ölenler bir eski hikâye oldu

Irmaklar, aktarlar, askerler ve bir akşamın yarısı
ırmaklar, aktarlar ve bir akşamın sadece yarısı...

SÂDÂBÂD'a kaside

hazır bulunanların hepsi bahar mevsimini tanıdı
lâle uzun boylu nazdan, gül kendi ismini tanıdı

su güneye yöneldi hazdan, çiçekle birlik aktılar
hazır bulunanlar pişmanlıkla kalubelâsını tanıdı

bahar bir nisan olarak geldi, gönderi renk renk dolu
umut öylece umutsuzluk biçimindeki hasmını tanıdı

yakınmalar bitti, elpençe divan durdular gelişen şeye
aşklar aşkları, otlar otları yani ki herkes hısmını tanıdı

kimin aklı bir bahardan daha çok olabilir sorarım
o yeşili ve pembeyi birlikte görünce resmini tanıdı

İstanbul'un öyledir baharı, çaresiz alkış tuttular
ten uyandı, herkes kendi olan cismini tanıdı

ne denmiş, akıp giden her suyla akıp giderim
çünkü sevdim çünkü bu yüzden güçlü bileklerim kanadı

sahici mi elinde tuttuğun o kartal kanadı
sen tuttun acıdan benim ellerim kanadı

bir geceyi geçirmek için bin türlü kalp ilâçla
dövündüm çırpındım bilsen nerelerim kanadı

hazır bulunanlar davranıp saatlerini kurdular bahara
ey diriliş sana kurulmuş saatlerim kanadı

avlananlar ağaç budayanlar sularınız bir ırmakta
yavaşça geldim durdum beklediklerim kanadı

ey yaz güneşine bıraktığın alnın bana gel
alnımdan damla damla süzülen terlerim kanadı

yüreklerimiz bir dağ serinliği taşırken birlikte
birden boşta bırakılan bir yerim kanadı

kanasın varsın ne varsa biraz kanamalıdır
benim bunca yıldır günlerim gecelerim kanadı

hazır bulunanların hepsi evet dediler el bağladılar
benim hepsinin üstünde iliklenmeyen düğmelerim kanadı

ey yaz gecesi gel artık gidelim suya girelim
çünkü biliyorum sahici elindeki o kartal kanadı

ey güzel bahar gökü seni her şeyle birleştiriyorum
çünkü ey yaz gecesi çünkü her yerlerim kanadı

bahar hep bir anı sanılır nerde olsa gerçektir aslında
İstanbul mesirelerinde ve Muş'ta aynıdır tadı

meclis-i mebusan'a

aldım bir kânunusâniyi bir güzel inceledim
rüstem paşa kanunuesasi ve şair nedim

kar adam gibi yağar, kar, istanbul karı inceden
meyyit yokuşu alaturkası ve pera düzmecesinden

ve kıralmış bıyıklı ve osmanlı kocalar
alıp gelirlerdi bir geceyi bir şarkıcının sesinden

herkesin akşamı ya bozulurdu ya bozulmazdı
herkesin sesi nasıldı o zamanlar en incesinden

bitti kurtulmadık şimdi ses yok hatırlayın
bir kadın sesi, olmamış bir yaz akşamını resimleyen

salihat-ı nisvandan Saffet Hanımefendi'ye

hatırlarım bir akşam bir yokuşa durmuştum
iri atlarınız macardı dantelleriniz alman

ne göksuda bülbül dinlemek ne abdülhak şinasi bey
ıpılık bir sevgi geçerdi arasıra içimden o zaman

siz ne zaman öldünüz allahaşkına yani ne zaman
kirli karlar bile erimemişti haber yoktu nisandan

rüştü paşaydı deli rüştüye çıkmıştı adı osmanlı ordusunda
o zaman hamitti padişah kocamın bıyıkları kocaman

o günlerde her şey akıp giderdi biz de şaşardık
hürriyet meşrutiyet otuzbir mart falan filan

gemiler de öyle boğazdan aşağı boğazdan yukarı
bıyıklarını burardı umursamazdı paşa kocam o zaman

rüştü paşaydı sakallıydı belki sadece sakallıydı
ki sakallar geçmişinde herhalde bir orman

bir oğul bir kız iki gelin bir damat isviçre lozan
nasıl ağladığımı ben bilirim bir yangının ardından

uykularım bölünüyor artık şu konağı bekliyorum
söyle ey muhabbet kuşunun tüyü söyle ölüm ne zaman

hep bir şeylere baktım bir şeyleri korudum kızdım
kızgındı haremi vardı sakallıydı rüştü paşa o zaman

hatırlarım bir akşam bir yokuşa durmuştum
iri atlarınız macardı dantelleriniz alman

bahriye nazırı tevfik paşa mütarekeler filan
dünya nasıl çekilirdi ayaklarımın altından

annemin sonsuz giysileri bir telâşı bileyen tramvay
ben ne güzel çocuktum yalnızlıkların ardından

yeniköyde bir yalı fatihte evler ayışıklı bir zaman
rüştü paşaydı adı Yıldız'da ve dömekede kahraman

herkes ne zaman ölür elbet gülünün solduğu akşam
aldım anlayamadım öldüm anlayamadım almadığım akşam

daha önce hiç ölmedim temmuzum ve incilerimle
göksuyu ışıklarla teşrif ettiğimiz akşam

ne zaman gülüm solar ne zaman deniz ne zaman akşam
ne zaman gemilerdi ne zamandı paşa kocam

artık başucum dinlendirir bir şamdanın süsünü
söyle ey göksu akşamı hafız burhan ölüm ne zaman

mevlûtlar okunur dalgalar kalır bir geminin ardından
öldüm ben saffet hanımefendi salihat-ı nisvandan

anneler kaçar gibidir

söyle ben saçlarımı kestirirsem ne olur
bir başkaldırma ancak saçlarından tutulur

herkes annesi sanır bir kısır yalnızlığı
oysa herkesin annesi aslında bir baruttur

eylülden ürken temmuz şafaktan korkan gece
dağları bölümleyen o babadan kaçan sudur

hatırla her gün bir çalar saatle oynadığını
çalar saatler bir çocuğun uyanılacak uykusudur

soğuk iklimler, kırımlar akar gider derisinden
çalıp söylediği öğrenip oynadığı bir tabuttur

anne saklanır, baba koşar, günleri münleri bölerler
anne de baba da parça parça bir geyik yavrusudur

birinin sırtı ince, birinin elleri kalın
ikisi de bir gölün saygıdeğer komşusudur

ey hayalin sonsuz çalıştığı gölleri bölmek dönemi
o zaman artık bir yerlerde hazin mevlûtlar okunur

dersin ki ayışığı kimin babası kimin oğlu o zaman
sanki herkesin işi bir bölmedir, uzun uzun solunur

senin şarkın bir avcı borusudur ormanları tutar
büyür, yankılanır, bir kale yıkıntısında saygıyla durur

ey en bilge sesi gelip duran sonra akan suların
bilirsin her akşam nasıl öksüz, nasıl güçlükle olur

her akşam nerden baksan yine de bir eksiği doldurur
babalar geri çekilir, anneler onlara teslim olur

saçlarımı hep kestim tutacak kadar kalmasın dedim
çünkü bir başkaldırma ancak saçlarından tutulur

gölleri bölümlediler ve sonra suya gittiler çoğu
babalar hep perşembe, anneler hep cuma olur

bozkır tayfasıdır

ben denizi şimdi gördüm çünkü bozkırdan geldim
kervankıran bozkır'dan, o bozkırdan geldim

pederim bahriye tayfası hamidiye salgınında
öldü. anam da öldü bense tâ şurdan geldim

yetmiş gün filan yürüdüm gece gündüz durmadan
kıyıya bugün vardım ama bak çok yorgun geldim

talihsiz gündönümü, kuzeye göçen lâle derler
ben doğudan güneyden yani ben burdan geldim

şimdi sen şaşırırsın bir lâleye bakınca, ben
zordayım kan taşırım yenerim ordan geldim

beni hiç beklemezdin şimdilerde, öyleydim zaten
ama artık kıyıdayım, işte bak birden geldim

kıyıdaki elma'ya bir ses

ey canımın güftesi eylülün ikinci haftasıydı o sıra
bana gülümseyerek getirdiğin bir bardak suydu o sıra

hatırla denize hiç bakmadık çünkü kıyısındaydık
bir elma kendi kendine büyür dururdu o sıra

bir kıyı ikindisiyle bir elma öyle kendiliğinden
büyürler bir öfkenin ya da bir dağın yanısıra

bir kıyının beslerliği bir elmadan ayrılmaz gibi ama
elma soğuk bir kış akşamında bile yenir ısıra ısıra

bir öfkeyi diriler durmadan elma, ovadan gelir
elbet küfelerle sandıklarla hüzünlerle ardı sıra

ey geçmişten gelen konuk sonsuz düğmelerimi tut
yerlerini yadırgayan sonsuz iliklerin adına

ey canımın güftesi denize hiç bakmadık hatırla
tek pencereli bir odada elma yedik ısıra ısıra

elmanın topraktan süzdüğü gemilerin denizlerde gezdiği
bir tatildi bir geçiştirmeydi yalnızlıktı bir kusura

neydi ne doğruydu nerden vardık yakışmıyor konuşmak bize
öyle barışlar okuyup yalnızlığı yaşamak kara kara

ey canımın güftesi ey penceresi bütün sıkıntılarımızın
bizim babalarımız neden ölürlerdi hatırla sıra sıra

bu söylediğim iyi bir şarkıdır elle bile hatırlanır
yani şu, ateş ve deniz buluşurlar bir limanda arasıra

yani şu, elma yenir ve balık durmaz kaçar
ama yenilmezler artık buluştukları sıra

kışındır

şimdi bu kışa girişin hüznü müdür o mudur acaba
bu iri iri sevmekler deniz o eski mühür o mudur acaba

mavi isterse mavi kalsın ister ölümle değişsin kendini
ellerim bu hüzünde her şeye karşı kırgın kaba saba

çocuklar vardı çarşıya indiğimde hemen hemen günsonu
ellerini verdin tuttum tamam ağzını da ver bir daha

durup durup yüceltiyorsun şu korkak şafağımı
incelmiş bir mor olarak çıkıyorum böylece her sabaha

şimdi bu hüzün nedir sanki kara kazağım sırtımda
işte bir duman, bizi tüten, işte bir duman ki kapkara

kışa nasıl başlanır bahçelerde, çiçekler nasıl başlarsa
bir balıkçı denizin dibine öyle başlar her defa

şimdi bu kışa girişin hüznü müdür o mudur
benim her duygum biraz hüzün gibidir. Meselâ

gecenindir

elbet kendisi korkar gecenin karanlıktan
çünkü korkusu karanlıktandır her gecenin

sabahın seher vakti var gecenin nesi var
üstelik ağması bir doğum gibi zor gecenin

ister mi kararsın bir yalnız çayır gibi
bilirim karanlık içine ağır ağır kor gecenin

suyu gizler adımlarını örter adamların
bütün dünyayı dolduran çocukları var gecenin

o bir iyi çarpandır elliyi binlere filân çoğaltır
yıldızını yak bak neler yaptığını gör gecenin

elbet kendisi korkar gecenin karanlıktan
ama aşk gecenin hüzün gecenin gökle yer gecenin

gece, büyük utku, sonsuz bilinen karanlıklara
aydınlıklara büyük bir tutkusu var gecenin

dost değildir sanılır her iki taraftan da
dostluğu bir de kendisine sor gecenin

dostluk gizlemektir korumaktır gecenin sözlüğünde
savaşçılar adına ellerinden öperim hor gecenin

tomris uyar için bir şiir kurma çalışması

seni sonsuz biçiminde buldum o biçimi almıştın
sandviçlerle, kötü şehirle, terle başbaşa kalmıştın

yürüdü üstüne herkesin neonu, herkesin babaannesi
herkesin en eski olan kökü, en eski hanesi

yeşili bozup suya çevirdin, akşamı sonsuz uzattın
ne buldunsa o akşama uygun, ne buldunsa ona kattın

perdeler uzundu, rüzgâr kısa, masalar üç bacaklı
masalar dört bacaklı, rüzgârlar uzun, perdeleri kısalttın

sen bir atmacanın en uzun çığlığısın her türlü gökte
göğü büyüttün, otobüsleri aldın, şehirleri ufalttın

yıkılan bir kedi bir süre olarak doldurur sesini
seversin bir kanaryanın sesinden çok kendisini

denizi ve ormanı, açlığı ve başkaldırmayı ayırmadın
bırakılmış bir köşebaşının en güzel tanımıdır adın

seversin diye söylerim her şeyi, sana uygun olsun
çünkü her şeyin birbirine uygununu sen bulursun

gel ellerini ver en güzel ellerini öyle
ruhum, ateş yüreğim, kokum, birlikte öyle

çokluk senindir

özenle soyduğum şu elma söyle şimdi kimindir
özenle ne yapıyorsam bilirsin artık senindir

suya giden bir adam meselâ omuzunu eğri tutsa
güneş su ve adamın omzundaki eğrilik senindir

ayağa kalkarsın, adına uygunsun ve haklısın
kararan dünya bildiğin gibi sık sık senindir

kararan dünya, yeni bir güle bir ateş parçasıdır
bir ateş parçasından arta kalan soylu karanlık senindir

bir deneyli geçmişi aldın geldin yeniyi güzel boyadın
ben bilirim sen de bil ilk aydınlık senindir

benim sevdiğim su senin suyunun öz kardeşidir
senin soyunun bıraktığı güçler artık senindir

çünkü bir silâh gibi tutarsın tuttuğun her şeyi
her yeri bir uyarma diye tutan ıslık senindir

senindir ey sonsuzveren ne varsa hayat gibi
tutma soluğunu, genişle, öz ve kabuk senindir

ey en güzel görüntüsü çiçeklere dökülen bir çavlanın
aşkım, sonsuzum, bu dünyada ne var ne yok senindir

gemi, gemi

ormanın uğultusu eşittir kentin uğultusuna
belki fazladır bile kentin şusuna busuna

herkes silâhını aldı geldi bir alana oturduk
etrafta yangınlar ve kötü tütün kokuları sıra sıra

eğri bıyıklar eğreti bıyıklar saf saf oldular
evet dediler bir sakalın taptaze namusuna

etrafta yangınlar yeni bir dünya gibi
bir tüfek ağlayan bir çocuktu arasıra

—bir çocuk neden ağlar, açlıktan
bir çocuk, bir kadın ağaçlıktan

kırda oluşan öfke tezgâhta tüten mermi
girdiler usul usul bir tüfeğin namlusuna

bize çiçek getirin onlara çiçek getirdiler
herkes sevinç duydular yeni bir çiçeğin kokusuna

analar doğurganlığıyle musonlar yaşlığıyle
yeni bir korku kattılar onların korkusuna

—bir çocuk neden korkar, yaşayamamaktan
bir kadın çocuğunun başını kaşıyamamaktan

önce hep giderlerdi bir sanrıya başkoyup
hep vadeden bir harmaniyenin ardısıra

ama kim buldu kim uyuştu Büyük Ayıyla
kim vardı bir gün ahşap gemilerle Mısır'a

kentin sevişirliği ava alışkın bir tazının
alışkınlığı bir taze kanın tüten buğusuna

herkes en öldürücü silâhını aldı geldi, o alana oturdu
yeltendiler doğruluk bulmaya bir düzmece hesap pusulasına

artık kırda oluşan öfke tezgâhta tüten mermi
girerler usul usul bir tüfeğin namlusuna

ey yaşlı gemi ey en sağlam ey külhan ey gelen
bir güzel örnek getir canterburry piskoposuna

—azgın sular bir şey değil, bozuk pusulalardan
bir gemi neden korkar, yükünü taşıyamamaktan

bomboş bir sayfaya, fahriye

bu sayfaya her şeyi yazdım her şeyi söyledim
kırmızı kiremitleri evcil domuzları bir bir elledim

bitmez bir uzunhava sanrısı verdiler bana
o eski havayı aldım kendimce tazeledim

atılmış bir ok oldu bendeki bu dağ tutkusu
durdum en olumsuz şeyleri en güzel ezberledim

ne sulardan geçtim boğulmadan, nerelerden, hatırlanmaz
hatırlanırsa eğer şuralarda buralarda şöyle dedim:

«ben akar suya neden tutkunum çünkü akardır durmaz
bir suyu seslendirenin terli gözyaşı akardır durmaz

her şeyim tamamdı şöyle ki bir mataram eksik gibi
ama ellerim silâhı sever korkarım sakardır durmaz

kırmızı kiremitlerin çamurunu ben kardım, ben incelttim
bir toprağı hayvanlarım, hayvanlarım ekerdir durmaz

canını alırım en yüce gömlekçinin bir dalışta
o usta sanır ayışığında kendini oysa sekerdir durmaz

o kimse kendisini sansın ayışığında kapılar kapalıyken
benim kanım, tutar sözünü bereketlidir akardır durmaz

evleri kapıları pencereleri oyları oymaları derken
derken ayrıkları eski saatleri soluğum yakardır durmaz»

hatırlanır elbet şuralarda buralarda böyle dedim
ben çok uzak güneylerin geçmişinden geldim

senin geçmişin uzun, elini hemen elime ver geç kalma
çoktan beri beklediğin o diri gülümseyiş işte bendim

Turgut Uyar, Ankara'da doğdu (1927). Konya Askeri Okulu'nu, Bursa Askeri Lisesi'ni (1946), Askeri Memurlar Okulu'nu (1947) bitirdi, çeşitli yerlerde subay olarak çalıştı (1948 - 1958), askerlikten ayrıldıktan sonra Ankara'da Sellüloz Sanayii'nde görev aldı. «Kaynak» dergisinin açtığı şiir yarışmasında (1948) ikinciliği kazanan bir şiiriyle dikkati çeken sanatçı, o tarihten bu yana sürekli olarak şiir üzerinde çalışmış ve her eseriyle kendini bir kez daha aşmıştır. Şiirleri şu kitaplarda toplanmıştır: «Arz-ı Hal» (1949), «Türkiyem» (1952, 1963), «Dünyanın En Güzel Arabistanı» (1959), «Tütünler Islak» (1963), «Divan» (1970).

Turgut Uyar için «zarını attığını» söyleyen Ataç, tahmininde yanılmamış; sanatçı, yeni Türk şiirini biçim ve öz bakımından yenileştiren şairlerin en güçlüleri arasında yer almıştır.

BİLGİ BASIMEVİ - ANKARA, 1970

b.10L11